

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ХВОРИХ НА СИСТЕМНИЙ ВОВЧАК

Ірина ГАВАЛКО, Марія МАЗЕПА

*Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського,
Львів, Україна*

Вступ. Питанню якості життя (ЯЖ) у хворих на системний червоний вовчак (СЧВ) приділено значну увагу. Сучасна терапія СЧВ продовжила тривалість життя хворих, однак ЯЖ залишається нижчою від популяційного рівня, а порівняно з іншими ревматичними захворюваннями ЯЖ хворих на СЧВ є однією з найнижчих [1].

Мета – провести аналіз загальних і специфічних опитувальників ЯЖ хворих на СЧВ і встановити доцільність їх використання.

Результати. У хворих на СЧВ визначено основну ключову тріаду проблем, що спричинює погіршення ЯЖ, – це втома, біль і депресія [2]. Істотно погіршують ЯЖ у хворих на СЧВ також непередбачуваність перебігу і віддаленого прогнозу захворювання, емоційні труднощі, пов'язані з перспективою кар'єри, зміна зовнішності та наслідки гормональної, цитостатичної та біологічної терапії, порушення пам'яті і концентрації уваги, залежність від інших людей і страх планування сім'ї [3].

Найбільш об'єктивними методами оцінювання ЯЖ є опитувальники (загальні та специфічні). Корисність загальних опитувальників щодо ЯЖ у пацієнтів із СЧВ визначено не до кінця, однак більшість авторів «золотий стандарт» рекомендують використовувати загальний опитувальник SF-36 (валідизований в Україні).

Проаналізували доцільність використання у разі СЧВ таких спеціальних опитувальників: SLE Symptom checklist (SSC) (Перелік симптомів СЧВ); SLE-specific Quality of Life questionnaire (SLE-QoL) (Специфічний опитувальник якості життя у разі СЧВ); SLE Quality of Life Questionnaire (L-QoL) (Опитувальник якості життя у разі СЧВ); Lupus Quality of Life-2 (LUP-QoL) (Опитувальник якості життя у разі СЧВ-2); Patient-Reported Outcomes in Systemic Lupus Erythematosus (LupusPRO) (Звіт пацієнтів з СЧВ); Lupus Quality of Life (LupusQoL) (Опитувальник якості життя у разі СЧВ); Simple Measure of Impact of Lupus Erythematosus in Youngsters (SMILEY) (Засоби впливу на СЧВ у молоді).

Обговорення і висновки. Наведені спеціальні для СЧВ опитувальники ЯЖ є достатньо чутливим до цієї нозології, вони займають небагато часу для відповідей. Їх використання залежить від запиту пацієнта і завдань, які він ставить перед собою (T2T (treat to target) до досягнення мети). У цих випадках доцільним буде використання **LupusPRO**. У **SLE-QoL** більше звернено увагу на фізичне функціонування, лікування, настроїв, сприйняття власного образу, у **L-QoL** – на самообслуговування, втому, емоційні реакції, у **Lupus QoL** – фізичне здоров'я, біль, інтимні стосунки, емоційне здоров'я, образ тіла, втому. Опитувальник **Lupus QoL** доцільно застосовувати у випадках низького та середнього ступеня активності СЧВ, інші – при високому, однак опитувальник **LupusPRO** не відображає взаємовпливу ступеня активності СЧВ і якості життя. Питальник буде ефективним, якщо його раціонально застосувати в кожному конкретному випадку. Знання змін результатів, повідомлених пацієнтом, проти клінічно значущих змін у перебігу СЧВ має вирішальне значення для раціонального вибору фармакологічних та нефармакологічних методів терапії хворих на СЧВ.

Ключові слова: системний червоний вовчак, якість життя, опитувальники якості життя.

Список використаних джерел

1. Воробьева Л. Д. Значение качества жизни, связанного со здоровьем, у больных системной красной волчанкой и современные инструменты его оценки / Воробьева Л. Д., Асеева Е. А. // Современная ревматология. – 2017. – № 11(4). – С. 62–72.
2. Cleanthous S. What do we know about self-reported fatigue in systemic lupus erythematosus? / S. Cleanthous, M. Tyagi, D.A. Isenberg, S.P. Newman // Lupus. – 2012. – Vol. 21. – P. 465–476.
3. Lau C. The socioeconomic burden of SLE / Chak Sing Lau, Anselm Mak // Nature Reviews Rheumatology. – 2009. – Vol. 5. – P. 400–404.